מעשרות פ"ח [מ"ה], ג) [עי' תוס' זכחים טו: ד"ה כל חדח ותוס' חולין

כג: ד"ה ותהא], ד) [דברים כהו. ה) ובמס' בינה לא

מנאתי מפורש רק בסוגיין דהכא מפורש מפי ר' אסי

כרן, ו) ול"ל לשון וכ"ה

בלפו"י עי' רש"ש], נו [לברים כה], ח) כ"ו

נראה מיותר. ע) וועי׳ מום׳

קדושין טו: סד"ה אמר קראשין טו: סד"ה אמר קראש,

בה א מיי פ״ב חהר׳ הלכה א וטור י"ד סי' שלא סער' פטן: בו ב מיי' שם הלכה ב [טוש"ע י"ד סי' שלא

:מעי׳ סאו עשיו לא טוש"ע ח"מ סי שלו סעיף א: שלו סעיף א: בח ד ה מיי פ"ג מהל"

מעשר הלי ח נשו"ע מעסר היל ה [סו ע י"ד סי" שלא סעי" פג]: בט ו טוש"ע ח"מ סי" שלו סעיף א: י' פי"ג מהלי שכירות הלכה א סמג לאוין קפד טוש״ע ח״מ סי׳ שלח סעיף א:

תורה אור השלם ו עשר תעשר את כל תבואַת ַזְרְעֶּךְ שְׁנָּה שְׁנָה :שַׁנָה . הַשָּׂרֵה וְשָּׁנֵיּוּ שְׁבְּוּ יְיָּ אֱלֹהֶיּרְ בַּמְּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר לְשַׁבֵּן שָׁמוֹ שָׁם מַעְשֵּׁר דְּגָנְרָּ תִּירשְׁךְּ וְיִצְהֶּרֶךְ וּבְּכֹרת בָּקְרְךְּ וְצֹאנֶךְ לְמַעַן תִּלְמֵד לְיִרְאָה אָת יִי תִּלְמֵד לִיִרְאָה אלהיר כל הימים:

דברים יד כב כג דברים יד כב כג בי תָבֹא בְּכֶרֶם רֵעֶךְּ ואכלת ענבים כנפשר אַבְעֶרְ וְאֶל כֶּלְיִךְ לֹא שָבְעֶרְ וְאֶל כָּלְיִךְ לֹא דברים כג כה וֹמֵלָּ. 3 בִּי תָבֹא בְּקְמֵת רַעֶּף וְקְטַפְתָּ מְלִילֹת בְּיֶדְף וְחָרְמֵשׁ לֹא תְנִיף עַל קְמֵת רֵעֶר: דברים כג כו 4 אַל תִּקַח מֵאִתּוֹ נָשֶׁרְ 4 ותרבית ויראת מאלהיר וְחֵי אָחִיךְּ עִמְּרָ: ייקרא כה לו

. לא תַּקְטֹם שׁוֹר 5 דברים כה ד ברישו:

מאי לאו משיפקסו בשדה. לא מלי לשנויי מדרבנן הוי כדמוכח קבע בגמר מלאכה לחודה דבתר גמר מלאכה בעינן שבת וחלר ומקח לקבוע ואם תאמר אדפריך מיניה לר' ינאי ור' יוחנן תקשה

מיניה על המשנה שמלריכה חלר אחר גמר מלאכה בסוף המביא כדי יין יעשר תעשר ואכלת אולא מוכר תבואת ושם) וי"ל דהוה מלי למימר וליטעמיך זרעך יולא לוקח אלא מדרבגן וקרא אסמכתא אי נמי דשמא קישואין ודלועין בני בעלמא אלא כנפשך למאי אתא לכדתניא גורן נינהו כמו חטין ושעורים ולכך יאף מה נפשך מה נפשך אם הממת פמור יאף אין קשה על המשנה דמנרכה חזר פועל אם חסמת פטור מתיב מר זוטרא דאיכא לאוקמה במידי דלאו בני גורן יאיזהו יגורנן למעשרות בקישואים ובדלועים ולא פריך אלא על ר' ינאי ור' יוחנן משיפהסו ואמר רבי אסי משינטל פיהס דאפילו בחטין ושעורים מלרכי חלר ולבסוף כי משני אי בעית אימא דרבי ינאי לא מיירי אלא בזימים שלהן מאי לאו משיפקסו אפי' בשדה לא משיפקסו בבית אי הכי משיפקסו עד וענבים משני נמי פירכא דהכא: שיפקסו מיבעי ליה אי תנא עד שיפקסו ה"א עד דגמר לפיקוסייהו קמ"ל משיפקסו לא משיפקסו בבית. אין לפרש משיפקסו בשדה ואחר כך מכי אתחולי פיקוסייהו מתיב מר זומרא הכניסו לבית דהה לישנה לה משמע בריה דרב נחמן גורנו למעשר לחייב עליו הכי ועוד דפריך עד שיפקסו מיבעי משום מבל משתגמר מלאכתן ואיזהו גמר ליה פירוש דהוה משמע דאפילו מלאכתן מלאכת הכנסתן מאי לאו הכנסתן הכניסם בבית אינו חייב במעשר עד שיפקסו אלמא ה״פ משיפקסו אפילו בשדה לא הכנסתן לבית זה הוא גמר בתוך הבית ותימה כיון דהכניסם מלאכתן ואיבעית אימא כי קאמר רבי ינאי

לבית קודם גמר תקנה אמאי חייבים בזיתים וענבים דלאו בני גורן נינהו אבל מ"ש ממכנים תבואה במוץ שלה חטין ושעורין גורן בהדיא כתיב ביה לאמר ר' אושעיא (פסחים דף ט.) אשכחן אדם במחובר ושור בתלוש אדם דפטור מן המעשר ואין לומר דהא בתלוש מנלן קל וחומר משור יומה שור שאינו אוכל במחובר אוכל בתלוש אדם דהאמר רבי אושעיא כדי שתהא בהמתו אוכלת ופטורה מן המעשר שאוכל במחובר אינו דין שאוכל בתלוש היינו קודם מירוח דא"כ אין זו הערמה ועוד בפ"ק דפסחים (דף ט. מה לשור שכן אתה מצווה על חסימתו ושם) פריך ואין ספק מוליא מידי תאמר באדם שאי אתה מצווה על חסימתו ודאי (והתנן) [והתניא] חבר שמת ויהא אדם מצווה על חסימתו מקל וחומר והניח מגורה מליאה פירות אפילו משור ומה שור שאי אתה מצווה להחיותו הם בני יומן הרי הם בחזקת מתוקנין אתה מצווה על חסימתו אדם שאתה מצווה ים (דחוקה על חבר) כו' והא התם דודאי טבל ספק עשרינהו ספק לא אמר קרא בנפשך כנפשו של פועל מה עשרינהו וקאתי ספק ומוליא מידי נפשו אם חסמתו פטור אף פועל אם חסמתו ודאי ומשני התם ספק וספק הוא דאימור עביד כדר' אושעיא ואס פטור ואלא אדם בתלוש מנלן אמר קרא היה לריך לעשרינהו אחר מירוח קמה קמה ב' פעמים אם אינו ענין לאדם מאי האמר דאפילו עביד כר' אושעיא השתא שהם ממורחים חייב במעשר ואמאי הוו בחזקת מתוקנין ויש לומר דודחי חטין ושעורין שדרכן למרחן בשדה ולהכנים לבית ממורחים אין מחויבים במעשר אא"כ ראו פני

> הבית ממורחים אבל קישואין ודלועין רגילות להכניסן בבית עם הפיקום: עד שיפקסו מיבעי ליה. וכן דייק בסוף פרק ארבע מיתות לף סו:) על שתהא נערה (מ) מיבעי ליה ואם תאמר שלהי ר' ישמעאל בע"ז (דף נו. ושם ד"ה ר"ע) דחמר ר' עקיבח משיקפה

עד שיקפה מבעי ליה לאפוקי מתנא קמא דאומר משירד לבור ויש לומר דהתם ליכא למיטעי כי הכא אי נמי התם נקט משיקפה לאפוקי ממ"ד דתניא בתר הכי משישלה ומשישלה אתא לאפוקי תוסס בן ארבעים יום א"נ איידי דתנא משירד לבור לכך נקט בכולהו כן:

בי קאמר רבי ינאי בזיתים וענבים דלאו בני גורן נינהו. ואע"ג דמירוט וילהר כמיב (דברים יד) והיינו לאחר שדרכן לעשותם יין ושמן ר' ינאי מיירי בשאין דעתו לדרכן אלא לאוכלן כך דחייב לעשר מן התורה בראיית פני הבית אע"ג דבפסוק לא מלינו אלא מירוש וינהר אבל דגן אין רגילות לאוכלו בשבלים ולכך לא מחייב לעשר אלא עד שחמרח:

להחיותו אינו דין שאתה מצווה על חסימתו

ומה שור שאינו אוכל במחובר. במסקנא דריש דשור אוכל במחובר והשתא אכתי לא מסיק אדעתיה ובלאו הכי לא קאי האי ק"ו ש ואם תאמר אמאי עביד °ק"ו שאינו אמת לפי המסקנא הוה ליה למיעבד ק"ו ומה שור שאי אתה מלווה להחיותו אוכל כו׳ ויש לומר דניחא ליה לעשות קל וחומר מאכילה בשעת מלאכה שבא ללמוד:

הגהות הב"ח

(h) תום' ד"ה עד וכו' עד שתהא נערה אינו חייב אלא על נערה מיבעי ליה:

גליון הש"ם

תום' ד"ה ומה וכו' ק"ו שאינו אמת. עיין קירושין דף טו ע"ב תוס' ד"ה א"ק יגאלנה ועיין ברש"י ברכות דף כא ע"א ד"ה :שאינו טעון

מוסף רש"י

איזהו גורגן למעשרות. לעיל מינה איירי בפירות והאמר אימתי גמר מלאכתו ליקבע למעשר (ביצה יג:) משיפקסו. משניטל פיקס שלהן והוא כמין פרח בראשו כמו שיש בתפוחים ונופל מאליו כשמתיבש

.(DD)

עשר העשר ואכלה. תרי קראי דסמיכי להדדי: אלא כנפשך למאי בסוף המביא [כדי יין] (בילה דף לה.) דאפי' מדרבנן לא אסא. הואיל וגבי לוקח נמי פטור פועל ל"ל קרא: אם חסמת. קללת דמים שלא לאכול או בחזקה: פטור. מלאו דלא תחסוםף ולא מילף מינה לחיובא מקל וחומר כדלקמן: איזהו גורנן של פירות למעשרות. שיהא קרוי גורן

וגמר מלאכה לאסור בהן אכילת עראי: משיפהסו. הי (מפרש במסכת בינה) משינטל פיקס שלהן והוא פרח הגדל ברחשו ודבוק בו ולחחר זמן הוא נופל בתלוש: עד שיפקסו מיבעי ליה. הואיל ולאשמועינן אתא דאף בית אינו קובע עד שיפקסו הכי איבעי ליה למיתני והשתא דתניא משיפקסו לאשמועינן אתא דמשיפקסו נתחייבו בכל מקום שהן: ה"ג גורנו למעשר להתחייב עליו משום טבל משתיגמר מלחכתו וחיזו גמר מלחכתו מלחכת הכנסתן: מחי לחו בשדה. ומאי הכנסתו לבירתו ואסיפתו לכרי י לשום כינום: לא הכנסתו לבית. ולשון כניסה הוא: כי קאמר ר' ינאי. לבית קובע: בענבים וזיתים. העומדין לאכילה ואף הן בכלל תבואה ומעשר שלהן מן התורה וכיון דלאו בני גורן נינהו כניסחן לבית קובעתן שאין להם קביעות אחר: אבל חטין וכו'. והדאמר בעלמא (פסחים דף ט.) גבי חבר שמת והניח מגורה מליאה פירות מעיקרא אימור דלא טבול כרבי אושעיא דאמר אדם מערים על תבואתו וכו׳ לית ליה האי תירוצא אלא אפי׳ בחטין ושעורין נמי אמרה רבי ינאי: שור בחלוש. לא תחסום שור בדישו": שחינו חוכל במחובר. כלומר דלה השכחן ליה בהדים: שחתה מלווה להחיותו. וחי אחיך עמך: קמה קמה. כי תבא בקמת רעך על קמת רעך: לכתף. לשחת הענבים וחביריו בולרין דהוה מלאכתו בתלוש: אדם שאינו אוכל בתנוש. כלומר דלה השכחן קרה בהדיה: הם הינו ענין לחדם במחובר. דמחד מינייהו נפחח:

במחובר תנהו ענין לאדם בתלוש ר' אמי אמר אדם בתלוש לא צריך קרא כתיב יכי תבא בכרם רעך מי לא עסקינן יששכרו לכתף ואמר רחמגא ליכול שור במחובר מנ"ל קל וחומר מאדם ומה אדם שאינו אוכל בתלוש אוכל במחובר שור שאוכל בתלוש אינו דין ישאוכל במחובר מה לאדם שכן אתה מצווה להחיותו תאמר בשור שאי אתה מצווה להחיותו ויהא שור מצווה להחיותו מקל וחומר ומה אדם שאי אתה מצווה על חסימתו אתה מצווה להחיותו שור שאתה מצווה על חסימתו אינו דין שאתה מצווה להחיותו אמר קרא יוחי אחיך עמך אחיך ולא שור ואלא שור במחובר מגלן אמר קרא רעך רער ב׳ פעמים אם אינו ענין לאדם במחובר תנהו ענין לשור במחובר רבינא אמר לא אדם בתלוש ולא שור במחובר צריכי קראי דכתי' לא תחסום שור בדישו מכדי

נידולי